

BASIN AÇIKLAMASI

MÜHENDİSLİK VE TIP BİLİMLERİ İLE YARGI KARARLARI PİYASA LEHİNE DIŞLANIYOR

İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine ilişkin yargı kararlarına saygılı olunmalı, TBMM kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını dışlayarak bu hizmetleri piyasaya açan yasa teklifinin ilgili maddelerini reddetmelidir.

İş yerlerine özgü sağlık ve güvenlik sorunlarıyla ilgili risk analizleri, iş sağlığı ve güvenliği sistemlerinin kurulması, periyodik denetimler ile eğitim ve belgelendirme doğrudan mühendislik disiplinlerinin görev alanına girmektedir. İş güvenliği mühendisliği, sağlık ve güvenliğe yönelik tüm önlemlerin alınması ve eğitimlerin verilmesini de içermektedir.

İş yerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasında mühendis, teknik eleman, hekim, hemşire, psikolog vb. meslek gruplarının katkısına ihtiyaç bulunmaktadır. İş güvenliği mühendisliği ve iş yeri hekimliği eğitimi ve belgelendirmesinin, piyasalaşmış bir modelle değil, ilgili meslek odalarınca yürütülmesi yaşamsal önem taşımaktadır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarını bilimsel teknik mesleki gereklilikler, konunun mesleki sosyal taraflarının görüşleri ve hukuka saygı zemininde kamusal denetimle güvence altına alması gereken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) tam aksi bir tutum sergilemektedir. İş sağlığı ve güvenliğinde kamu yararına aykırı bir şekilde, yargı kararlarını hiçe sayan torba yasalar ve yönetmelik düzenlemeleri ile piyasa ve özel şirketlerin çıkarlarına terk edilmesi söz konusudur.

2003 yılında benimsenen 4857 sayılı İş Yasası'nda, iş güvenliği mühendisliği ve iş yeri hekimliği uygulaması yer almasına karşın ardı ardına yapılan yönetmelik ve yasa düzenlemeleri ile iş yerlerinde sağlık ve güvenlik gerekleri zayıflatılarak ticarileştirilmektedir.

Bu yönde yine 2003 yılında yürürlüğe giren "İşyeri Sağlık Birimleri ve İşyeri Hekimlerinin Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ile 2004'te yürürlüğe giren "İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hakkında TTB, TMMOB ve Odamızın açtığı davalar sonucunda Danıştay tarafından yürütmeyi durdurma ve iptal kararları verilmiştir.

Bu yargı kararlarına karşın 2008'de 5763 sayılı Torba Yasa ile 4857 sayılı İş Yasası'nda değişiklikler yapılmış; 2009'da da "İşyeri Sağlık Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik" yürürlüğe konulmuştur. Bu değişikliklerin ortak yanı mühendislik ve tıp disiplinlerini sınırlamaktır. Örneğin mühendislik ile eşdeğer olmayan teknikerlik "iş güvenliği uzmanı" pozisyonu ile mühendislikten ayrıcalıklı kılınmakta, serbest piyasanın sınırsız rekabet ve sömürüye dayalı çalışma koşulları işçi sağlığı ve iş güvenliği alanına yayılmaktadır. Meslek odaları tarafından belgelendirilmiş uzman mühendislik hizmetinin dışlanmasıyla özel şirketler aracılığıyla ranta dayalı ucuz iş gücü istismanı hedeflenmekte ve bu arada iş kazalarının artış zemini de güçlenmektedir.

Bu nedenle TMMOB ve TTB son düzenlemeyi yine yargıya taşımış ve Danıştay bu yönetmeliğin de birçok maddesinin yürütmesini durdurma kararları vermiştir.

Piyasalaştırmada Son Hamle

Bu alandaki son gelişme, 15 Ağustos 2009 tarihli Yönetmelik'te TTB, TMMOB ve odalar iş yeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının eğitiminde yetkili kuruluşlar arasında sayılmasına karşın, 10 ay sonra gündeme gelen bir yasa teklifi ile eğitim verecek kurum ve kuruluşlar arasından çıkarılmış olmalarıdır.

15 Haziran 2010 tarihinde TBMM'ye sunulan "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin 10, 11, 12. maddeleri, İş Yasası'nın 2 ve 81. maddeleri ile "ÇSGB'nin Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun"un 12. maddesinde, işçi sağlığı ve iş güvenliğini birinci derecede etkileyecek değişiklikler yapılmasını öngörmektedir.

Yasa teklifinde Sağlık Bakanlığı, TMMOB ve TTB devre dışı bırakılmakta, iş güvenliği uzmanları ve iş yeri hekimlerinin ÇSGB tarafından yetkilendirileceği, uzman ve hekimlerin üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulan ve işletilen şirketler tarafından eğitileceklerine ilişkin hükümler yer almaktadır. İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görev yapan yetki belgeli mühendis ve hekimler ile meslek odalarının eğitim ve uzmanlık birikimleri yok sayılmakta, bu alan özel sektöre bırakılmaktadır.

Ülkenin tüm iş yerlerinde üyeleriyle var olan, üyelerini iş sağlığı ve güvenliği alanında da eğiten, denetleyen TTB, TMMOB ve bağlı odalarını tüm çabalara rağmen bu alanın dışına itmek mümkün olmamıştır, olmayacaktır. Söz konusu yasa teklifi ile Mesleki Yeterlilik Kurumu Yasası ve TMMOB ile TTB'nin kuruluş yasalarına aykırı işlem yapılmaktadır.

Ne zaman kurulacağı, ne zaman kapanacağı belli olmayan, bilgi birikim düzeyi şüpheli ticari kuruluşlara hekim ve iş güvenliği uzmanı yetiştirme yetkisi verilirken, bu alanda onlarca yıldır birikim sahibi kamu kurumu niteliğindeki TMMOB ve TTB'yi yok saymanın iş kazaları ve iş cinayetlerinin artmasına yol açacağı açıktır.

Bu nedenle;

2/712 Esas Nolu "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 10, 11, 12. maddeleri geri çekilmelidir.

TMMOB, TTB, işçi ve kamu çalışanları konfederasyonları ile bir araya gelinerek bu örgütlerin görüşleri doğrultusunda düzenlemeler yapılmalıdır. Son aylarda "Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği"nde yapılan kapsam daraltması geri alınmalı, "İşletme Belgesi Yönetmeliği" değiştirilmeli, tüm iş yerlerine işletme belgesi alma zorunluluğu getirilmelidir. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uymamanın cezaları artırılmalıdır.

İş güvenliğinin sağlanması bir ekip işidir ve mühendisler, teknikerler, teknisyenler işbirliği içerisinde görev yapmak durumundadır. Ancak iş yerlerinde iş bölümü içerisinde görev yapacak olan bu kesimleri "iş güvenliği uzmanı" gibi tek bir potada eritmek yanlıştır. İş güvenliği uzmanı yerine "iş güvenliği mühendisi", "iş güvenliği teknik elemanı" kavramları kullanılmalı, eğitimleri de buna göre düzenlenmelidir.

İş güvenliği mühendislerinin eğitimlerinde TMMOB ve ilgili meslek odaları mutlaka yer almalıdır. TMMOB ve bağlı odalar yalnızca mühendislerin eğitimlerinde değil, belgelendirilmesinde, üyelerinin hizmet niteliğini denetlemede de görev almalıdır.

İş güvenliği mühendisleri ve teknik elemanlarının mesleki bağımsızlıklarının sağlanacağı düzenlemeler yapılmalıdır.

Ali Ekber ÇAKAR
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
(8 Temmuz 2010)

DÖRTYOL VE İNEGÖL'DEKİ PROVOKASYON VE SALDIRILARI KINIYORUZ!

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber ÇAKAR, 28 Temmuz 2010 tarihinde bir basın açıklaması yaparak, Dört Yol ve İnegöl'de meydana gelen provokasyon ve saldırıları kınadı.

Hatay Dört Yol'da nöbet değişimi yapan polis otosuna yapılan silahlı saldırı sonucu dört polisin yaşamını yitirmesinin ardından gelişen olaylar ile Bursa İnegöl'de bir tartışmadan hareketle başlayan ve Türkiye'yi etnik çatışma alanına sokan gelişmeler oldukça düşündürücüdür. Irkçı ve halklar arasında düşmanlıkları kışkırtan linç hedefli saldırılar, Türkiye'nin siyasal ve toplumsal yaşamının olağan dışı yönelimler ve düşmanlıklarla belirlenmesine hizmet etmektedir.

Bu saldırılar ve ardından gelişen olaylar, birarada yaşama kültürü ve gerekliliği ile kardeşlik ve toplumsal barış gerekliliklerine karşı yapılmıştır. Türkiye'yi terör, linç ve etnik düşmanlık yoluyla iki kutuplu milliyetçiliğe yöneltici odaklara karşı, emek ve demokrasi güçlerinin birarada yaşam ve kardeşlik şiarını yükseltmeleri en ciddi karşı duruş olacaktır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik bir Türkiye ve halkların bir arada yaşamını savunmakta, bunun önünde engel oluşturan bütün provokasyon ve karmaşacı yaklaşımları kınamaktadır.

Ali Ekber ÇAKAR
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

BASIN AÇIKLAMASI

RUSYA FEDERASYONU İLE YAPILAN AKKUYU NÜKLEER GÜÇ SANTRALİ ANLAŞMASI ONAYLANMAMALIDIR

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber ÇAKAR, Türkiye ile Rusya arasında Akkuyu'da "Nükleer Güç Santralının Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşmayı Onaylayan Kanun Tasarısı"nın 19 Temmuz 2010 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmesi üzerine bir basın açıklaması yaparak anlaşmanın onaylanmaması gerektiğini vurguladı.

Türkiye enerji alanında yatırımcı şirketlerin çıkarlarını değil, yerli ve yenilenebilir kaynaklara dayalı, ulusal ve kamusal çıkarları gözetken kamusal planlama, kamusal üretim, kamusal denetim esaslı strateji ve programlar uygulamalıdır.

Türkiye ile Rusya arasında Akkuyu'da "Nükleer Güç Santralının Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşmayı Onaylayan Kanun Tasarısı", TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş bulunmaktadır. Yasa, Mersin Akkuyu'da bir nükleer güç santrali kurulması ve işletilmesine yönelik düzenlemeler içeriyor.

AKP iktidarı, nükleer enerji gibi bilimsel ölçütlerin titizlikle ve planlı bir şekilde uygulanması gereken bir alanda, bu yasa ile ülke ekonomisi, ulusal ve kamusal çıkarlar, çevre ve insan faktörlerini dışlayıcı, dışa bağımlılığı artırıcı bir karara daha imza atmıştır.

Bu anlaşma ile Rusya Federasyonu, proje şirketine bedelsiz arazi tahsis yapılması, 15 yıl yüksek fiyatlı alım garantisi sağlanması gibi avantajlarla, yatırımcı Rus firmasına, kendi topraklarından uzakta, her türlü riskten arınmış olarak nükleer santral işletme olanağı elde etmektedir. Türkiye açısından ise Rusya'ya doğal gazda yüzde 54, petrolde yüzde 30 oranındaki bağımlılığa nükleer enerji eklenmektedir.

Uluslararası Atom Enerjisi Komisyonu verilerine göre; ülkelerin nükleer enerji programına geçişleri uzun yıllar süren çok ciddi ve kapsamlı çalışmaları gerektirmektedir. Bu çalışmalar içinde ulusal enerji stratejisiyle bağlantılı nükleer enerji programı, ayrıntılı yasal altyapı, ikincil mevzuat ve düzenleyici altyapı, nükleer güvenlik ve silahsızlanma programları, radyasyondan korunma, ulusal elektrik şebekesiyle bağlantı, insan kaynakları planlaması, halkı bilgilendirme ve aydınlatma çalışmaları, santral sahası ve yardımcı tesisler planlaması, çevresel koruma, acil durum ve emniyet planlaması, nükleer yakıt çevrimi ve radyoaktif atıkların yönetimi ve yerli sanayinin katılımı vb. başlıklar bulunmaktadır. Bu konularda ülkemizde yapılan çalışmalar sınırlı ve yetersizdir.

Ayrıca ilgili kuruluşların kim olduğu bile kararlaştırılmamış, düzenleyici kuruluşun görev ve yetkileri tanımlanmamışken, bütün bu çalışmaların ve sorumlulukların yatırımcı Rus şirketine bırakılması gayri ciddi ve kabul edilemez bir davranıştır, ulusal egemenlik haklarının ihlal edilmesidir. Nükleer enerji gibi çok ciddi bilimsel içerik ve teknik esaslar dahilinde ele alınması gereken stratejik bir yatırım alanı, geçekundu tarzı bir yaklaşımla, ulusal ve kamusal çıkarlar gözetilmeksizin, yalnızca yatırımcı şirketin haklarını korumayı esas alan bir düzenleme ile gerçekleştirilemez.

Türkiye'nin bir nükleer santral ihale yasağı bulunmasına karşın nükleer enerji yasağı, nükleer enerji ile ilgili bütünsel bir planlaması ve tamamlanmış düzenleyici mevzuatı bulunmamaktadır. İlk yatırım maliyetleri diğer yakıtlı santrallere göre çok daha pahalı ve yatırım dönemleri (8-15 yıl) çok uzun olan nükleer santraller, teknoloji ve yakıt yönünden de tamamen dışa bağımlı, atıklarının yönetimi ise sorunlu ve pahalıdır. İşletmeleri teknolojik riskler içeren, ekonomik ömürleri dolunca sökümlü maliyetleri ilk yatırım maliyetlerini aşabilen nükleer santrallere Türkiye hazır değildir.

Ayrıca nükleer enerji, Türkiye'nin birincil enerji önceliği ve gereksinimi değildir. Elektrik üretiminde dışa bağımlılık oranı yüzde 60, toplam birincil enerji tüketiminde dışa bağımlılık oranı yüzde 73 olan Türkiye'nin enerji gereksiniminin karşılanmasına yönelik yeni kaynak arayışları, bu bağımlılığı azaltacak, yerli ve yenilenebilir kaynaklara dayalı alternatif enerji politikalarıyla karşılanabilecektir. Bu açıdan Türkiye nükleer santralden elde edilecek enerjiden fazlasını sağlayacak yerli kaynak potansiyeline ve alternatif çözüm olanaklarına sahiptir. Ancak bu gerçekleri dile getiren TMMOB ve bağlı odaların, bilim insanlarının, duyarlı kurum ve kuruluşların, ülke ve halk çıkarlarını esas alan çağrılarında kulaklar tıkanmakta, nükleer lobilerin kâr hırsları doğrultusunda kararlar alınmaktadır.

Enerji verimliliği uygulamalarının etkinleştirilmesi ve enerji tasarrufu sağlanması; yeterince değerlendirilmeyen linyit, hidrolik, rüzgâr enerjisi, jeotermal ve güneşe dayalı elektrik üretim potansiyelinin harekete geçirilmesi; birincil enerji tüketimi ve elektrik üretiminde dışa bağımlılığın azaltılması, serbestleştirme ve özelleştirmelerden vazgeçilerek kaynakların esas olarak kamusal çıkarlar gözetilerek değerlendirilmesi, kamusal planlama, kamusal üretim ve denetim öncelikli enerji politikası olmalıdır. Yalnızca bu anlayışla ve enerji ile ilgili tüm alanlarda bütünlüklü bir planlama kapsamında, uzun erimli, dışa bağımlılığı ve riskleri azaltılmış bir nükleer enerji/teknoloji planlaması Türkiye'nin ulusal toplumsal çıkarlarına uygun olabilecektir.

Bütün bu nedenlerle söz konusu yasa Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmamalıdır.

Ali Ekber ÇAKAR

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı